

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Quid sit blasphemia sit. §. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

miraculo, & alteratione providentiæ statuat. Denique expendamus finem qui in hac interpretativa tentatione intercedere potest, & ex illo colligimus satis eius malitiam. Finis namque vanus est, & illicitus; quia solum est vel tuæ curiositati, vel temeritati satisfacere. Nam si absque necessitate vis, ut Deus miraculo comprobet aliquam fidei veritatem, tacite præteritis, ut Deus tuam vanam curiositatem foueat, si te periculo vitæ exponis, sperans à Deo miraculosè esse liberandum, tacite vis tuam temeritatem à Deo foueri. Efficere ergo Deum auctorem, & cooperatorem vanæ curiositatis, vel temeritatis, etiam medio signo aliquo leuissimo, & grauis irreuerentia est, & aliena multum à diuina maiestate. Ergo non potest in hoc vitio dari leuitas materiæ. Et per hæc manet solum contrarium fundamentum.

10. Ex hac doctrina inferitur. Primò prohibendum esse probationem illam vulgarem ferri candentis, vel aquæ feruentis, quæ antiquitus erat in vltis ad explorandam veritatem aliquam, innocentiamque alicuius *cap. Memmam, cap. consilii, cap. Monachiam 2. q. 5. cap. 1. & 2. de purgat. vulgari, cap. ex tuarum de purgat. canonica*: quia est probatio aliena ab statuta providentiâ, cum per illam spectetur miraculosus effectus à Deo non determinatus. Ex qua ratione fit, quamlibet probationem similem, in qua miraculosus effectus in probationem veritatis expectetur absque manifesta necessitate, esse omnino reprobam: sic D. Thom. 2. 2. q. 95. art. 8. ad 3. & 3. p. q. 80. art. 6. ad 3. Sayto in elauis Regia lib. 4. cap. 7. num. vlt. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 14. p. 1. corol. 4. Suar. 1. de Relig. tract. 3. lib. 1. c. 3. n. 8. Lessius lib. 2. cap. 4. dub. 1. n. 3. Sanch. lib. 2. in decal. cap. 34. n. 12. & colligitur satis ex ratione decidendi suprad. textus, esse scilicet talem probationem, tentationem Dei.

11. Neque obstat, Deum sæpè similem purgationem miraculis confirmasse, ut variis exemplis comprobatur Martin. Delrio lib. 4. de Magia, c. 4. q. 4. sect. 3. quia id fieri potuit tum ex speciali Dei instinctu, tum ex quadam simplicitate, & ignorantia, tum vt innocenti alicuius manifestaretur: tamen peccatum in tali probatione esset commissum. Eadem ratione non obstat, quod mulier deprehensa in adulterio aquis amaris purgabatur n. 5. quia iam illud medium à diuina providentiâ ad illum effectum erat illo tempore ordinatum; eaque de causa illo vtentes non prætendebant veritatem comprobare ad uitæ mediis, sed medio ab ipso Deo ordinato: Ergo nulla esse poterat in illius vlti tentatio. Et idem est, quoties ex diuino instinctu, & speciali reuelatione expostulatus aliquem miraculosum effectum; quia tunc petis à Deo, quod ipse vult sibi peti, non igitur tentas illum: De purgatione illa, vel probatione innocentie per Eucharistiam, in qua dabatur Eucharistia suspectis de crimine, vt illa sumpta se purgarent; cuius meminit Concilium Bonaciense c. 15. & refertur *cap. sep. & cap. vlt. q. 5. varè sentiant doctores*, an per se illicita sit? Affirmat D. Thom. 3. p. q. 80. art. 6. ad 3. Valent. 2. 2. disp. 6. q. 14. p. 1. in fine. Saytus lib. 4. c. 7. num. vlt. quia est tentatio Dei, dicuntque concilium illud vtote pronouit errasse, & per noua iura correctum esse. Alij, vt testatur Delrio lib. 4. c. 4. q. 3. sentiunt illam probationem non fuisse illicitam maxime auctoritate iudicis Ecclesiastici; quia nulla inuenitur ibi tentatio Dei, cum non speretur ex sumptione Eucharistie effectus aliquis miraculosus. Placet resolutio Suar. dicto lib. 1. de tentat. Dei cap. 3. in fine: cui consentit Sanch. dicto cap. 34. n. 13. nullibi specialiter talem probationem esse prohibitam, nisi in quantum in generali prohibentur omnia peregrina iudicia: in cap. ex tuarum de purgat. canonica. Neque illam esse propriè tentationem Dei, si ex sumptione Eucharistie effectus aliquis miraculosus non speratur: potius enim videtur Eucharistia dari quasi in testimonium, & iuramentum innocentie; sed neque hoc modo conueniens est fieri ob periculum indignæ sumptionis, vt rectè dixit Suar. loco allegato.

12. Secundò infero, nemini licitum esse sine speciali Dei reuelatione offerre miraculum aliquod faciendum in probationem alicuius veritatis reuelate, & multo minus licet sine hac reuelatione se comburendum committere sperans à Deo esse miraculosè liberandum: quia fides his probationibus non indiget. Quando autem necessariæ sunt, Deus absque petitione illas concedit, vel inspirat, vt petantur, cessante autem hac inspiratione illicitum est ea miracula offerre. Adde non solum ea offerre, sed etiam absolue petere illicitum est, quia petitur quod vanum est, & quod solum ad probandum diuinam potentiam deseruit: sic Suar. tom. 1. de Religione, tract. 3. lib. 1. c. 12. n. 13. in fine. Sanch. lib. 2. in decal. c. 34. n. 10. Quocirca cum aliqui doctores docent, posse à Deo miracula peti, & sperari, quoties videntur necessaria, vel vtilia ad alicuius conuersionem vt dixit Lessius lib. 2. de iusti. cap. 45. dub. 1. in fine n. 5. Tolet. lib. 4. sum. c. 19. n. 8. & 9. Bonac. disp. 3. q. 9. p. vn. n. 5. & 7. verum est. At ego existimo hanc necessitatem, vel vtilitatem sine speciali Dei reuelatione cognosci non posse, taliter quod petitionem absolutam honestet: quis enim scire potest petentem miraculum illo posito conuertendum esse, quan-

Ferd. à Castro Sum. Mor. Paris III.

tumuis promittat, & non magis obdurandum, vt faciebant Pharisæi visis Christi miraculis. Quapropter semper in huiusmodi petitionibus subintelligenda est conditio, si ita Deo fuerit placitum, eiusque gloriam spectauerit, vt rectè dicit Suar. loco allegato.

13. Tertiò infero, an sit tentare Deum se martyrio offerre in confirmationem fidei; Et quidem si ex tali oblatione non speratur fides confirmanda, temeraria est talis oblatio, & omnino illicita. Non enim licitum est occasionem præbere tyranno peccandi ita grauius, nisi vigente necessitate fidei exaltandæ, Syluest. verbo *martyrium n. vnic.* & Tradit D. Thom. 2. 2. q. 82. art. 1. ad 3. & ibi Caiet. Sanch. lib. 2. c. 34. n. 15. Quod autem in tali oblatione temeraria tenetur Deus affirmat Sanch. ibi cum Nauar. c. 11. n. 40. Ludou. Lop. 1. p. in iust. com. scient. cap. 41. ad finem. At hoc intelligendum est casu quo se offerrens speraret in martyrio Deum facturum esse miraculum aliquod in fidei confirmationem. Nam si hunc effectum miraculosum non sperat, sed solum sua morte fidem testari, cessat tentatio, & solum est vitium temeritatis.

14. Quarto infero qua ratione tenet Deum, qui nulla sui præparatione ad orandum accedit. Nam Ecclesiast. 18. dicitur: *Ante orationem præpara animam tuam. Et noli esse quasi homo qui tentat Deum.* Ergo censetur Deum tentare qui ad orandum sine præparatione accedit. Dicendum ergo est, in illo loco, si Iansenio credendum est, sermonem esse de voto, id est ante votum præparandum esse animum ad præstandum quod vouendum est; ne similis illis fias, qui tentant Deum; siquidem absque voti implentione speras effectum voti consequi. Quod si de oratione, vt veritè interpres, intelligatur, monetur ante orationem animum præparare tum cogitatione diuinæ maiestatis, & nostræ vilitatis, vt sic debita cum reuerentia accedamus: Tum examinatione illorum quæ petenda sunt, ne vana, & frivola postulemus. Tum depositione cuiuslibet odij & rancoris in proximum. Qui ergo sine his conditionibus ad orandum accedit, reputandus est quasi homo qui tentat Deum; siquidem sperat effectum consequi ex oratione, quam Deus exaudire non promittit quæ est spes inutilis. At vt bene aduertit Caietan. 2. 2. q. 97. art. 3. ad 2. Sanch. lib. 2. cap. 34. n. 6. hunc si indebitè orantem propriè non esse tentatorem Deiquia eius animus non est, vt Deus effectum concedat motus oratione indebitè facta; aliàs propriè tentaret Deum, sed solum præterdit, vt Deus ex sua liberalitate effectum concedat; tamen illi oratio grata non fit. At est similis illi qui tentat Deum; quia ex modo orationis videtur velle à Deo exaudiri & petitionem obtinere, ac si rectè orasset.

15. Idem dicendum est de eo, qui nullo studio, aut præparatione facta officium prædicandi assumeret, si enim absque necessitate, specialique Dei instinctu, illud officium assumeret, sperans à Deo miraculosè illuminari, peccaret grauius; tum quia tentat Deum, tum quia periculo errandi se exponit: Bonac. disp. 3. de primo decal. præcepto q. 9. punct. vnic. num. 1. Nauar. cap. 11. num. 40. Sanch. lib. 2. cap. 34. n. 16. At si hunc miraculosum effectum non speraret, cessaret orationis peccatum, sed non cessaret malitia indebitæ prædicationis.

PUNCTVM II.

De blasphemia vitio Religioni opposito.

Nomen blasphemie dupliciter sumitur. Primò latè. Secundò strictè. Si latè sumatur comprehendit quamlibet irrisionem, & contumeliam cuiuscunque personæ excellentis, siue Dei, siue creaturæ, vt tradit Budæus relictus ab Ambrosio Calepino verbo *blasphemia*: sicuti maledictio non solum comprehendit eam, quæ contra Deum, sed etiam quæ contra creaturas versatur: & in hoc sensu, scripsit Paul. ad tit. 3. admone illos neminem blasphemare, id est neminem conuiciari, seu maledicere: vt tradit ibi Hieronymus. Si autem blasphemia strictè sumatur, vt communiter à Theologis, & à nostris interpretibus sumitur, ad Deum solum refertur: quia cum per blasphemiam excellentiæ blasphemati derogetur, & solus Deus, vt dixit August. lib. 2. de morib. Manichæor. cap. 11. sit sine controuersia excellens, & de hominibus dubitari possit, an excellentiam habeant; merito blasphemia de Deo solo propriè, & in rigore intelligitur. Sed qua ratione hoc contingat, & quod peccatum sit, & quibus peccatis afficiatur in sequentibus explicandum est.

§. I.

Quid sit Blasphemia.

SUMMARIVM.

1. Expenditur blasphemia definitio.

Cc 2

1 An

2. An blasphemiam falsitatem contineat? Arguitur pro eo contra. Et resolutur quaestio de nomine.
 3. Si de ratione blasphemiam effectus inhonorandi Deum?
 4. Contumelia in sanctos blasphemiam est.

1. Blasphemiam definiuit Augustin. loco allegato esse mala verba de Deo dicere, hoc est contumeliosa: in hac definitione omnes doctores conveniunt, ut videre est in D. Thom. eiusque interpretibus 2. 2. q. 13. Valen. Bann. Arag. ibi; Suar. tom. 1. de relig. tract. 3. lib. 1. cap. 4. n. 1. Lessius lib. 2. de iustit. c. 45. dub. 5. n. 24. Sanch. lib. 2. in decalog. cap. 32. n. 1. & 2. Bonac. disp. 3. de prim. decalog. p. accepto q. 8. p. 1. Couat. cap. quatuor. partium de Factis. §. 7. n. 8. Navarr. Man. cap. 12. n. 81. August. Barbol. 3. p. de potest. Episcop. alleg. 50. à num. 86. & alij apud ipsos.

Hæc contumeliosa verba corde, ore, & scriptura profertur possunt: quia omnibus his modis potest contingere contumeliosa locutio; sicuti omnibus illis modis contingit Dei laus, & honoratio cui blasphemiam opponitur: Cum ergo laus divina corde, ore, & scriptura fieri possit, eisdem instrumentis blasphemiam potest committi: sic D. Thom. dicta quaest. 3. artic. 1. quæ omnes sequuntur, ut testatur Sanchez supra, num. 4.

Dixi blasphemiam esse dictum contumeliosum, non factum: si enim factis Deum de honorat, qualiter Iudæ fecerunt Christum confuentes, flagellantes, iridentes, cum iniquis crucifigentes, non blasphemiam, sed sacrilegium committentes; quia de ratione blasphemiam est contumelia, conuiuium, seu infamatio, quæ proprie verbis fit, non factis; alias idololatria, aliqua vitia, quibus Deus inhonoratur, blasphemiam essent, quod esset irreligiositatis species confundere. Item blasphemiam directe opponitur diuinæ laudi, sed laus verbis fit. Ergo blasphemiam verbis contingit: sic Sanch. dicto cap. 32. num. 5. Suar. cap. 4. num. 5. & 6. Bonac. quaest. 8. p. 1. n. 2. Less. dub. 5. n. 24.

2. Sed an hoc dictum contumeliosum falsitatem debeat continere ad rationem blasphemiam? Variant doctores. Assumat D. Thom. 2. 2. q. 13. art. 1. in corp. & ad 3. & 1. & ibi Caietan. vers. quoad secundum. Arag. etrol. 3. Bann. 2. notab. 2. Valen. disp. 2. q. 13. p. 1. Tolet. lib. 4. cap. 13. num. 6. Simanc. de carbolice institut. tit. 8. num. 2. Sanch. lib. 2. c. 32. num. 6. Ratio est; quia blasphemiam opponitur fidei confessioni, ut tradit D. Thom. dicto art. 1. & art. 3. Sed quidquid fidei confessioni opponitur, falsum continet. Ergo blasphemiam falsum continere debet. Nihilominus Suar. tom. 1. de Religione, tract. 3. lib. 1. c. 4. n. 9. Azor. tom. 1. institut. moral. lib. 9. cap. 28. q. 1. & 2. negant de ratione blasphemiam esse falsitatem, quia verbum in Deum prolatum sufficienter in ratione blasphemiam completur, si contumeliosum sit, sed hoc esse potest, tamen nullam falsitatem contineat, ut si Deo malum aliquid imprecetur, Christi membra irreuerenter proferas; imprecatio enim illius mali; & horum indecora prolatio nulla falsitatem continet, quæ nihil falsum enunciat, & tamen sunt blasphemiam. Ergo blasphemiam esse potest absque falsitate. Dices duplicem esse falsitatem, aliam in actu signato, aliam in actu exercitio. Supradictum enim argumentum conuincit ad blasphemiam non requiri necessarium falsitatem in actu signato, & propriam; quia hæc sola est, quæ rem signat, & declarat, sicuti est: At requiritur in actu exercitio falsitatem, hoc est, quæ ex modo prolationis falsum contineat: Quæ falsitas omni blasphemiam competit: Nam si Deo malum aliquid imprecetur, ut si dicas: Vtinam non esset iustus, nec beatus: iam id quod Deo competere non potest, imprecatur, & consequenter aliquid falsum. Item si membra Christi Domini contumeliose nomines, tali nominatione inuis contemptibilia esse: quod est appetit falsum: Ergo hanc falsitatem virtutalem, & in actu exercitio omnis blasphemiam continet.

Dicendum tamen est, quaestio nem ferè esse de nomine, siquidem omnes ferè doctores conveniunt blasphemiam esse non solum verbum enuncians de Deo falsum, sed etiam verbum enuncians verum, si contumeliose dictum sit. Quod autem quia in actu exercitio tale verbum Deum contemnit, & per ipsum indicatur Deum esse contempibilem, debeat dici falsitatem continere, videtur quaestio de nomine. Eareor tamen nimis improprie ob eam causam blasphemiam falsitatem attribui: alias etiam odio Dei falsitas tribuenda esset; quia appetit id quod Deo nequaquam convenire potest. Censeo ergo de ratione blasphemiam non esse falsitatem, sed contumeliam, quæ quomodocumque verbis contingat, blasphemiam est.

Neque obstat blasphemiam opponi fidei confessioni, quia dici potest hoc intelligentem esse blasphemiam præcipua, qualis est, quæ per verba aliquid falsum de Deo enuncians profertur. Secus de blasphemiam, quæ per verba veritatem continens, irreuerenter tamen prolata sunt, vel de blasphemiam, quibus aliquid malum optatur Deo vel imprecatur; quia hæc fidei confessioni non opponuntur; si quidem non opponuntur

privatiuè: non enim privant confessione fidei tunc vigente; neque etiam opponuntur contrariè; quia illis fides non denegatur. Ergo non omnis blasphemiam fidei confessioni opponitur: sic Azor. tom. 1. lib. 9. cap. 28. quaest. 1. vel dici potest blasphemiam opponi fidei confessioni, non cuiusque, sed illi quæ fit per laudem, & orationem, quod est dicere opponi laudi, & orationi: sic Bonac. 2. 2. q. 13. art. 1. notab. 3. Valen. disp. 1. q. 13. p. 2. Sanch. lib. 2. in decalog. cap. 32. num. 7.

3. Rursus dubitari potest; an de ratione blasphemiam sit affectus inhonorandi Deum; Et ratio dubitandi est; quæ hæretis exterior prolata, in qua aliquid falsum de Deo enunciat, deficit à ratione blasphemiam, quia non profertur ex animo inhonorandi Deum: alias omnis exterior negatio fidei esset blasphemiam, & blasphemiam ab infidelitate non distingueretur. Ergo hic animus necessarius est ad blasphemiam. Et contra verò si ex aliquo odio, ira, aut furore verba contumeliosa in Deum proferas absque expressa voluntate inhonorandi Deum, sed potius satisfaciendi tuo furori, blasphemiam committis. Ergo de ratione blasphemiam non est voluntas expressa Deum inhonorandi. Hoc argumentum me conuincit. Quapropter exitimo ad blasphemiam non requiri expressam voluntatem Deum inhonorandi, sufficit si in actu exercitio inhonoratur: sic Suar. tom. 1. de Religione, tract. 3. lib. 1. cap. 6. num. 8. Sanch. alios referens lib. 2. in decalog. cap. 32. num. 3. Valen. 2. 2. disp. 1. quaest. 13. p. 1. notab. 2. Sicut enim infamare hominem potes absque expressa voluntate infamandi ex eo quod verba de illo contumeliosa dicas: ita similiter conuincitur Deum potes, iplumque blasphemare, quin expressam voluntatem infamandi habes. Neque obstat ratio dubitandi. Nego namque hæretis verbis prolata à ratione blasphemiam deficere ex defectu expressæ voluntatis Deum inhonorandi: sed dico veram esse blasphemiam tamen ex hac expressa voluntate non procedat, neque obinde sit blasphemiam ab hæretis non distingui; distinguitur namque ab hæretis: quia sæpe est blasphemiam sine hæretis, ut contingit in blasphemiam impetratore Deo aliquid malum, vel irreuerenter Christi membra nominant. Sæpe etiam est hæretis absque blasphemiam, videlicet cum opinionem falsam, quam de Deo habes, interius retines, vel solum factis manifestas. Quocirca solum de hæretis verbis prolata potest esse dubitatio: an blasphemiam ab illa hæretis distinguitur. Et assumo distingui; quia poterat coram malitiam blasphemiam habere, quin ex animo infideli talis negatio procederet: ex eo enim quod verbis exterioribus de Deo aliquam perfectionem, vel illi tribuas, quod ei non convenit; blasphemiam committis, tamen non committas, hæretis. Ergo blasphemiam hæc ab hæretis distinguitur. Adde aliud esse de Deo falsam opinionem habere, aliud illam falsam opinionem loqui, & publicare. Hæretis ergo in opinione falsa consistit, blasphemiam in locutione, & manifestatione huius opinionis. Neque hæc distinctio tollit, quominus talis negatio seu hæretis verbis prolata, etiam absque interiori infidelitate duplicem habeat malitiam; aliam oppositam fidei, ex qua quisque obligatus est nihil contrarium etiam exterioriter facere aliam oppositam Religioni, ex qua obligatus est nihil de Deo contumeliosum dicere.

4. Tandem dixi dictum blasphemiam constituens esse contumeliosum in Deum: quod videtur difficultatem habere: si quidem verbum contumeliosum in sanctos blasphemiam est: ut dicitur, cap. 1. de Maledictis, & tradit D. Thom. receptus ab omnibus 2. 2. q. 13. art. 1. ad 2. Pro cuius intelligentia propono sanctos duplici titulo honorari posse, & quatenus aliquid Dei sunt v. g. eius amici, & familiares, vel quatenus aliquas excellentias, & perfectiones habent, ob quas digni sunt speciali honore absque supradicto expresso respectu ad Deum. Si hoc secundo modo colantur, non laudant, sed delectantur, ita ergo potest quis illos dehonestare. Si dehonestet, quatenus sunt aliquid Dei, blasphemiam erit, quia Deum ipsum ceaserit dehonestare: at sit illos dehonestet, eorum excellentias, & perfectiones attendens non videtur blasphemiam esse proprie, sed improprie, tamen gravissimè peccat: Sic Valen. 2. 2. disp. 1. q. 13. p. 2. Valq. lib. 1. de adorat. disp. 6. cap. 4. Sanch. lib. 2. in decalog. cap. 32. n. 7. & 27. Dices: talis dehonestatio sanctorum cadit in opprobrium Dei. Ergo virtualiter Deum inhonorat, qui sanctos ob eorum excellentias dehonestat. Respondeo cedere indirectè, & remote in opprobrium Dei, quod ad blasphemiam oppositam Religioni non videtur sufficere; sicuti non sufficit, quod laus sanctorum ob eorum excellentiam cedat in honorem Dei, quominus talis laus non ad Religionem, sed ad nullam pertinet.